

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Eleny Kováčovej a JUDr. Aleny Poláčkovej, PhD. v právnej veci navrhovateľa: **Slovenský pozemkový fond Bratislava, regionálny odbor Martin**, proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad Martin**, za účasti: **1/ RNDr. M. P., 2/ Slovenský rybársky zväz**, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu odporcu zo dňa 22. februára 2008, č. ObPÚ-2008/00381-DUS, konajúc o odvolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 22. septembra 2008, č.k. 23 Sp 29/2008-37, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č.k. 23 Sp 29/2008-37 zo dňa 22. septembra 2008 **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutie odporcu č. ObPÚ-2008/00381-DUS zo dňa 22. februára 2008 **p o t v r d z u j e**.

Odporcovi a účastníkom v 1.a 2. rade náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 250q ods. 2 OSP zrušil rozhodnutie odporcu č. ObPÚ-2008/00381-DUS zo dňa 22. februára 2008 a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodov § 250j ods. 2 písm. a/ OSP.

Označeným rozhodnutím odporca ako orgán príslušný podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 503/2003 Z.z.“) rozhodol tak, že RNDr. M. P., rod. T., štátna občianka Slovenskej republiky, je oprávnenou osobou

podľa § 2 ods. 2 písm. c/ zákona č. 503/2003 Z.z. a splňa podmienky na priznanie práva na náhradu za pozemky, ktoré prešli do vlastníctva štátu podľa § 3 ods. 1 písm. m/ zákona č. 503/2003 Z.z., t.j. v dôsledku vyvlastnenia bez vyplatenia náhrady, a to vo vzťahu k nehnuteľnosti

– **Stav v čase vyvlastnenia podľa údajov PKN** - zapísanej vo vložke č. X. časti pkn. parc. č. X. – lúka o vyvlastnenej výmere diel 36 - 976m² a diel 69 - 182m² v podiele 1/15-iny, ktorá zodpovedá

- **Terajší stav vyvlastnenej nehnuteľnosti** - časti parcely CKN č. X. (diel 36) – vodné plochy vo vyvlastnenej časti 976m² vedená na mesto Martin a časť CKN parcely č. X. (diel 69) – trvalý trávnatý porast vyvlastnená v rozsahu 182m² vedená na Slovenskú republiku, Slovenský pozemkový fond Bratislava. Zároveň rozhodol, že oprávnenej osobe za pôvodné pozemky, ku ktorým sa nevrátilo vlastníctvo z dôvodu, že boli po prechode na štát zastavané alebo sú vo vlastníctve právnickej osoby, ktorá nie je povinnou osobou podľa tohto zákona, sa poskytne náhrada podľa § 6 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z.. Za nevrátené pozemky uvedené v rozhodnutí náhradný pozemok poskytne Slovenský pozemkový fond, nakoľko pôvodný pozemok bol súčasťou poľnohospodárskeho pôdneho fondu. Finančnú náhradu za pôvodný pozemok, ku ktorému sa vlastníctvo nevracia a za ktorý nebol poskytnutý náhradný pozemok, poskytne Slovenský pozemkový fond.

Podľa názoru krajského súdu predmetné rozhodnutie odporcu bolo vydané predčasne, pretože ku dňu vydania preskúmaného rozhodnutia bolo vedené vlastníctvo oprávnenej osoby RNDr. M. P. v podiele 1/15-iny aj v katastri nehnuteľností na LV č. X. kat. úz. D.. Preto bolo povinnosťou správneho orgánu konanie prerušiť až do vysporiadania uvedených skutočností, teda zosúladenia skutočného stavu s právnym stavom. K zápisu oprávnenej osoby M. P. do katastra nehnuteľností ako spoluvlastníčky pôvodnej pk. parc. č. X. vedenej pre kat. úz. D. ako EKN parc. č. X. aj v rozsahu vyvlastnenej výmery došlo chybou Správy katastra Martin, ktorá vydala nesprávny podklad pre dedičské konanie a v dôsledku tejto skutočnosti došlo k prejednaniu v dedičskom konaní predchodcov M. P. aj tej časti pôvodnej pk. parc. č. X. kat. úz. D., následne EKN parcely č. X. aj tej výmery, ktorá bola predmetom vyvlastňovacieho konania, a ktorá ani do dedičského konania D 2107/92 nepatřila, lebo prešla v rozhodnom období na štát.

Proti tomuto rozsudku podal odporca odvolanie žiadajúc jeho zmenu a potvrdenie svojho rozhodnutia ako vecne správneho. Správy orgán rozhodol v konaní o reštitučnom nároku na základe zhromaždených dokladov a rozhodol tak, že oprávnenej osobe priznal právo na náhradu bez ohľadu na duplicitu vlastníctva, pretože je nesporné, že vlastníctvo predmetných pozemkov prešlo na štát ešte počas života právneho predchodcu reštituentky a poskytnutie vyvlastňovacej náhrady sa v konaní nepreukázalo. Podľa názoru odporcu treba posúdiť, či skutočne existuje duplicitné vlastníctvo vo vzťahu k tej časti EKN č. X. k.ú. D., ktorá bola vyvlastnená, pretože v čase smrti poručiťa už nebola jeho vlastníctvom, a preto ani

nemohla byť predmetom dedičského konania, z čoho následne vyplýva, že poznámka duplicity v katastri nehnuteľností nemá opodstatnenie, keďže v skutočnosti neexistuje.

Navrhovateľ – Slovenský pozemkový fond sa stotožnil s právnym posúdením veci rozsudkom krajského súdu. Uviedol, že len pre účely reštitúcií je možné na náklady štátu vyhotovovať geometrické plány a nie odstraňovať duplicitné vlastníctvo.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) prejednal vec v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 1, § 250ja ods. 2 v spojení s § 246c OSP a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné. Rozhodol na odvolacom pojednávaní dňa 16. decembra 2009 rozsudkom, ktorý verejne vyhlásil.

Predmetom preskúvacieho konania v danej veci bolo rozhodnutie obvodného pozemkového úradu o reštitučnom nároku podľa zákona č. 503/2003 Z.z..

Zákon č. 503/2003 Z.z. upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré nebolo vydané podľa osobitného predpisu. Aj cieľom tohto zákona je spolu s ostatnými reštitučnými zákonmi zabezpečiť tzv. reštitučné procesy zmiernenia niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v zákone presne ustanovenom období vo vzťahu k presne vymedzenému okruhu osôb a na základe v zákone taxatívne ustanovených prípadov straty majetku.

Zákonodarca v záujme zabezpečenia princípu legality v ustanoveniach § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. zakotvil rozhodovaciu právomoc správneho orgánu – pozemkového úradu pri rozhodovaní o navrátení vlastníctva k pozemku alebo o priznaní práva na náhradu za pozemok. Správne konanie pred pozemkovým úradom sa začína doručením návrhu oprávnenej osoby podľa § 5 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z. Podľa § 5 ods. 3 zákona sa na konanie podľa odseku 2 vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.

To znamená, že povinnosťou pozemkového úradu pri rozhodovaní podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. je postupovať podľa jednotlivých ustanovení zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) a pri ich aplikácii vychádzať zo základných zásad správneho konania (§ 3 správneho poriadku). Správny orgán je viazaný zásadou zákonnosti (§ 3 ods. 1 správneho poriadku), v intenciách ktorej je povinný v konaní a pri rozhodovaní zachovať procesné predpisy ako aj predpisy hmotnoprávne. Musí postupovať v konaní tak, aby zabezpečoval ochranu práv osôb a súčasne vyžadoval plnenie ich povinností v nadväznosti na ochranu záujmov štátu a spoločnosti. Ide o presadzovanie cieľov hmotnoprávnej úpravy v konkrétnej veci.

Podľa § 40 ods. 1 správneho poriadku, ak sa v konaní vyskytne otázka, o ktorej už právoplatne rozhodol príslušný orgán, je správny orgán takým rozhodnutím viazaný; inak si správny orgán môže o takejto otázke urobiť úsudok alebo dá príslušnému orgánu podnet na začatie konania.

Správny orgán si nemôže ako o predbežnej otázke urobiť úsudok o tom, či a kto spáchal trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt, alebo o osobnom stave fyzickej osoby, alebo o existencii právnickej osoby, ak patrí o tom rozhodovať súdu (§ 40 ods. 2 správneho poriadku).

Citované zákonné ustanovenie správneho poriadku v rámci zisťovania podkladov pre rozhodnutie upravuje tzv. predbežnú (prejudiciálnu) otázku. Rozumie sa ňou taká otázka, od posúdenia ktorej závisí rozhodnutie vo veci, ktoré je predmetom správneho konania. Na jej vecné rozhodnutie však nie je príslušný správny orgán, pred ktorým prebieha dané správne konanie, ale iný správny orgán, prípadne súd. Ide teda o otázku, ktorá môže byť predmetom samostatného konania.

Ak príslušný orgán o takejto otázke ešte nerozhodol, správny orgán môže konanie prerušiť (§ 29 ods. 1 správneho poriadku) a dá podnet tomuto orgánu na začatie konania. Ak dal správny orgán podnet na konanie o predbežnej otázke inému orgánu, musí vyčkať na rozhodnutie o predbežnej otázke. Po právoplatnosti rozhodnutia o predbežnej otázke správny orgán pokračuje v konaní (§ 29 ods. 4 správneho poriadku). Tento variant prichádza do úvahy v prípade, ak príslušné konanie možno začať bez návrhu účastníka konania. Ak konanie možno začať len na návrh účastníka, správny orgán ho vyzve, aby taký návrh podal. Ak tak účastník v určenej lehote neurobí, správny orgán si môže urobiť úsudok o predbežnej otázke sám. Správny orgán si urobí úsudok o predbežnej otázke sám tiež vtedy, ak to bude vyžadovať plynulosť a rýchlosť konania.

Podľa súdnej judikatúry platí zásada, že správny orgán, ktorý vo veci koná, je nielen oprávnený, ale i povinný zaoberať sa predbežnými otázkami, ak sa v konaní vyskytnú (pozri napr. Boh. A 3270/24).

Ak si správny orgán urobí úsudok o veci sám, týka sa to len tohto jedného konkrétneho prípadu. Takýto postup nevyklučuje, že vecne príslušný správny orgán alebo súd vec neskôr posúdi vo vlastnej kompetencii, prípadne aj s iným právnym záverom. Z toho dôvodu posúdenie predbežnej otázky správnym orgánom nemôže byť súčasťou výroku rozhodnutia a musí byť uvedené v odôvodnení rozhodnutia. Vo výroku sa premietne iba v spôsobe rozhodnutia vo veci samej. Ak by príslušný správny orgán alebo súd o predbežnej otázke rozhodol inak, táto skutočnosť je dôvodom na obnovu konania (§ 62 ods. 1 písm. b/ správneho poriadku) alebo na zmenu, prípadne zrušenie rozhodnutia na základe preskúmania rozhodnutia v mimo odvolacom konaní.

Odporca podľa zhora uvedených zákonných ustanovení a zásad postupoval, keď po zistení „duplicitného vlastníctva“ vyzval účastníkov konania, aby tento nezákonný stav medzi sebou vyporiadali buď dohodou o urovnaní podľa § 585 Občianskeho zákonníka alebo podaním určovacej žaloby na súd podľa § 80 písm. c) OSP (výzva č. 2006/00713-5-Du z 26. júna 2006) a konanie prerušil na dobu 60 dní odo dňa doručenia rozhodnutia č. ObPÚ- 2006/00713-11 zo dňa 26. júna 2006. Táto lehota bola predĺžená Krajským pozemkovým úradom v Žiline do 31. decembra 2007. Do 31. decembra 2007 účastníci konania k dohode nedospeli a ani nebola podaná žaloba na súd.

I keď z vykonaného dokazovania vyplynulo, že v Správe katastra Martin na LV č. X. je vedená nehnuteľnosť v registri „E“ s výmerou uvedenou v pozemkovej knihe, teda aj vo výmere, ktorá bola vyvlastňovacím rozhodnutím odňatá pôvodnému vlastníkovi, po prerušení konania odporcom rozhodnutím podľa § 29 ods. 1 správneho poriadku a po tom, čo účastníčka v prvom rade v riešení predbežnej otázky zostala nečinná, podľa názoru odvolacieho súdu bol odporca o reštitučnom nároku kompetentný rozhodnúť (nejde o prípady podľa § 40 ods. 2 správneho poriadku). Bolo nesporné, že k uvedenému zápisu v katastri nehnuteľností došlo chybou správy katastra, ktorá pre dedičské konanie D 2107/92 po neb. D. T. (dedičovi po I. T.) zomrelom dňa 2. mája 1965, vydala nesprávne podklady o výmere EKN parc. č. X., do výmery ktorej zahrnula aj tú časť výmery, ktorá bola v rozhodnom období odňatá pôvodným vlastníkom a prešla na štát. Táto skutočnosť nemôže ísť na ťarchu účastníčky v prvom rade ako oprávnenej osoby, keď v registri „E“ sa vedú údaje o parcelách evidovaných na mape určeného operátu, ktoré sú v katastrálnej mape zlúčené do väčších celkov alebo rozdelené do viacerých parciel; sú k nim síce založené právne vzťahy, ale ich hranice v teréne nie sú zreteľné (§ 13 ods. 1 vyhlášky č. 79/1996 Z.z. Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, ktorou sa vykonáva zákon Slovenskej národnej rady o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov. Okrem toho zistené „duplicitné vlastníctvo“ sa dotýka iba účastníkov konania a nie tretích osôb.

Nemožno opomenúť, že práva k nehnuteľnostiam na základe osvedčenia o dedičstve sa do katastra nehnuteľností zapisujú záznamom. Vykonanie zápisu záznamom podľa § 34 a nasl. zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností má v katastri nehnuteľností evidenčný charakter, ktorý súčasne nemá vplyv na vznik, zmenu a ani zánik práv k nehnuteľnosti (§ 5 ods. 2 katastrálneho zákona).

Vychádzajúc z vyššie uvedeného podľa názoru odvolacieho súdu na rozdiel od názoru súdu prvého stupňa rozhodnutie odporcu vo veci nemožno považovať za vydané predčasne. Správne konanie z dôvodu vyriešenia predbežnej otázky ohľadom „duplicitného vlastníctva“ už raz prerušené bolo a niet žiadneho zákonného

dôvodu ho prerušovať za tým istým účelom znova. Na strane navrhovateľa nie je nijaká prekážka pre poskytnutie náhradných pozemkov, nakoľko ani výmera vyvlastnených pozemkov a tým aj výmera náhradných pozemkov nebola v konaní sporná. Taktiež námietka navrhovateľa ohľadom vypracovania geometrického plánu sa javí ako právne irelevantná.

Odvolací súd sa preto s právnym názorom súdu prvého stupňa nestotožnil a postupujúc podľa § 250ja ods.3 veta druhá OSP a § 220 OSP rozsudok krajského súdu zmenil a rozhodnutie odporcu potvrdil.

O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd tak, že v konaní úspešnému odporcovi a účastníkom v 1. a 2. rade ich náhradu nepriznal (§ 250k ods. 1 OSP v spojení s § 250l OSP, § 224 ods. 1 OSP a § 246c ods. 1 veta prvá OSP), nakoľko si ich náhradu neuplatnili (§ 151 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) a ani im trovy v konaní nevznikli.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 16. decembra 2009

JUDr. Jana Henčeková, PhD., v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová